

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.
- 2 Als gevraagd wordt naar het noemen van één van de negenenveertig 'kenmerkende aspecten', is een letterlijke weergave daarvan niet vereist. Er kan in de regel worden volstaan met een juiste omschrijving van het 'kenmerkend aspect' of van dat deel ervan dat relevant is voor de beantwoording van de vraag (er zijn kenmerkende aspecten die uit meerdere onderdelen bestaan).

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Door de tijd heen

1 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

6, 1, 5, 3, 2, 4

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vroegmoderne tijd

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- (Het opgraven van / onderzoek doen naar een Romeins badhuis past bij) het kenmerkend aspect '(het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en) het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling' / 'de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid'. 1
- (Het laten maken van een tafel met Romeinse vondsten / naar Romeins voorbeeld past bij) het kenmerkend aspect 'de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid'. 1

Opmerking

Als hetzelfde kenmerkend aspect meer dan één keer gebruikt wordt, wordt maximaal 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bron is minder bruikbaar voor het eerste hoofdstuk, want het kruis wordt uitgelegd als een symbool van vriendschap met Powhatan / de ware betekenis van het kruis (als christelijk symbool) wordt niet genoemd door de Engelsen. • De bron is meer bruikbaar voor het tweede hoofdstuk, want uit de plaatsing van het kruis met de naam van de koning / uit het verkondigen dat Jacobus de koning is van dit gebied blijkt dat de Engelsen het land willen koloniseren/innemen. 	<p>1</p> <p>1</p>
4	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maker van de prent kiest partij voor de protestanten door af te beelden dat (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – uit Luther een boom groeit waaruit het woord van God komt. – een jezuïet/katholieke geestelijke overlegt met de duivel. – jezuïeten/katholieke geestelijken de boom met het woord van God proberen om te hakken. • Ook gelovigen die niet kunnen lezen begrijpen de boodschap van een prent / prenten worden in grotere aantallen gedrukt (waardoor de propagandaboodschap zich snel zal verspreiden). • De maker wil anoniem blijven om bestraffing door de katholieke kerk te voorkomen. 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>Deze informatie werd belangrijk gevonden omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Republiek hierdoor de oorlog met het Spaanse rijk ook naar Zuid-Amerika kon uitbreiden (omdat met deze informatie de aanval op/inname van steden in Zuid-Amerika/Spaanse koloniën gemakkelijker werd). • hiermee de WIC wist waar zij haar handelspositie in Zuid-Amerika kon verbeteren (die onderdeel uitmaakte van de driehoekshandel). <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • hierdoor het veroveren van gebieden in Zuid-Amerika gemakkelijker werd waarmee de Republiek toegang kreeg tot de plantages (die produceerden voor de driehoekshandel). 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Eisinga wilde door wetenschappelijke kennis toegankelijk/inzichtig te maken bijgeloof bestrijden/mensen overtuigen dat de voorspelling niet zou uitkomen (zodat het openstellen van het planetarium past bij het 'rationeel optimisme').

Opmerking

Alleen als in het antwoord wordt ingegaan op het toegankelijk/inzichtig maken van kennis (door het openstellen), worden scorepunten toegekend.

7 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit de beschrijving blijkt dat Lodewijk XIV door *de dag van het appartement* verplicht te stellen de adel een paar keer per week in de gaten kan houden / de adel kan imponeren met luxe (waardoor hij zijn positie als absoluut vorst verstevigt). 1
- Met de beschrijving kan de kritiek onderbouwd worden dat de sociale verhoudingen scheef zijn/er geld wordt verspild, 1
- omdat uit de bron blijkt dat (een van de volgende): 1
 - de adel/de koning avonden vult met allerlei (nutteloos) vermaak.
 - er veel geld wordt uitgegeven aan voedsel/vermaak/inrichting.

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de tweede deelvraag een juist voorbeeld van kritiek bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Moderne tijd

8 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Lacour wil de boodschap overbrengen dat (opstandige slaven als) Solitude wreed/wraakzuchtig/onbeschaafd (zijn) is, 1
- omdat hij als familielid van plantage-eigenaren opstand onder slaafgemaakten afkeurt/vreest. 1

Opmerking

Als bij de tweede deelvraag alleen wordt genoemd dat Lacour familie is van plantage-eigenaren zonder daarmee een verklaring te geven voor de boodschap die Lacour wil overbrengen, wordt geen scorepunt toegekend.